

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijeвиšču, upravništvo v Marijanišču.

Novi odloki o tradicionalnem koralu.

Preosnova gregorianskega petja je napravila zopet nov korak. Dne 8. junija 1907 je namreč na svetlo prišla inštrukcija kongregacije za sv. obrede, ki meri na to, kako naj se uradno uvede tudi v misale vatikanska reforma glasbe. Nova inštrukcija obsega šest točk in se glasi takole:

1. Novo tipično petje v misalu je od današnjega dne nadalje po sveti stolici brez posebnih pogojev vsem založnikom dano na razpolago, tako da se odslej dosednji spevi v misalu ne smejo več ne tiskati ne izdajati.

2. Novo tipično petje se mora v novih izdajah misala postaviti na mesto dosedanjega.

3. Tudi posebič se sme izdajati ali pa na koncu dosedanjega misala se more pridodajati, v obeh slučajih pa mora imeti naslov: Cantus missalis romani iuxta editionem Vaticanam.

4. Tractus velike sobote: Sicut cervus naj se bodoče natisne brez melodije samo po besedilu.

5. Intonacije ali spevi ad libitum (Asperges me, Gloria in excelsis, najslavesnejši ton prefacije) se ne smejo natisniti v misalu, ampak na koncu misala kot dodatek ali privesek (suplement ali apendiks). Tam se smejo tudi poljubno pridodajati toni communes, objavljeni že v Liber Gradualis. Pa tudi posebe se smejo natisniti.

6. V besedilu liturgičnega teksta ali rubrik se ni nič izpremenilo, torej naj se brez izpremembe po zadnji tipični izdaji (1900) ponatiskujejo.

Rim iz tajništva kongregacije svetih obredov 8. junija 1907.

† D. Panici, nadškof laodicejski, tajnik.

Ob istem času so prišli na svetlo v enem zvezku zbrani vsi spevi, ki se nahajajo v misalu, in sicer v Rimu v vatikanski tiskarni. Naslov se glasi: Cantus missalis Romani. (Romae, Typus Vaticanis, 1907 in 8° de 2 fol. — 58 pp.) Delimo jih v dva oddelka. Prvi obsega speve, ki so povzeti

iz Liber Gradualis in ki jih poznamo iz Kyriala in iz Toni communes. Njim se priklepajo še nekateri spevi iz Proprium de tempore: Eccc lignum za véliki petek, litanije vseh svetnikov za veliko soboto, Aleluja velike sobote in intonacija antifone: Vespere antem Sabbati.

Drugi oddelek obsega speve iz misala, prefacije, slovesne blagoslove, oracije velikega petka, praeconium paschale za veliko soboto. Dvem navadnim tonom prefacije je pridejan še tretji posebno slovesni (ad libitum).

Notacija odslej oficialnih mašnih spevov je ista kakor v vatikanski izdaji, z istimi črtami za pavze, z istimi oblikami not: Podatus, Quilisma, Scandicus, Porrectus in Liquescentes.

To je odlok velikanskega pomena. Na ta način se bode tradicionalni koral polagoma povsod razširil. Zato je že zdaj dolžnost duhovnikom in bogoslovcem, da se seznanijo z novimi koralnimi knjigami, in da se navedejo dodobra novih koralnih not.¹⁾

Drugi odlok glede na tipično vatikansko izdajo „Graduale Romanum“ se glasi v prevodu:

Kongregacija svetih obredov izjavlja in naznanja, nanašajoč se na svoje ukrepe z dué 11. in 14. avgusta 1905 in potrjujoč jih iznova, da je vatikanska izdaja svete rimske cerkve avtentična in tipična. Ta izdaja nudi za maše de Tempore in de Sanctis, kakor tudi za Ordinarium Missae gregoriansko petje v obliki, v kateri je bilo po našem svetem Očetu papežu Piju X. prenovljeno in na njegovo povelje in v njegovem imenu skrbno in uvažujoč zakone umetnosti, preizkušeno in popravljeno. Pravilo, katero se je pri izvajanju vedno uvaževalo, je v raznih papeževih odlokih jasno označeno in se bo v uvodu h Gradualu, ki obravnava značaj vatikanske izdaje rimskega petja, še enkrat podrobno pojasnilo in natančno zatrdilo.

Ta izdaja, tako določamo, se mora v vseh cerkvah takoj uvesti v rabo; vsem drugim izdajam rimskega petja, ki so se po gori imenovanih dekretih začasno še trpele, je v bodoče odvzeta pravica, da bi smele služiti namesto tipične izdaje.

Da se bode prvotna oblika tega petja še natančneje obnovila, so se uvedle v tekstu nekatere besede, ki se ne skladajo z današnjim besedilom misala. Te nove besede se morajo na vsak način sprejeti v bodoče izdaje Graduala, kajti sveti Oče sam jih je v avdienciji, ki jo je privolil 14. marca 1906 Njegovi Eminenciiji kardinalu proprefektu te svete kongregacije izrecno odobril in predpisal.

Vsled besedila obeh gori imenovanih dekretov imajo nadalje le tisti založniki ali tiskarji pravico, to petje na svetlo dajati, katerim apostolska stolica to dovoli. To petje je namreč kot stara dedščina popolnoma lastnina rimske cerkve. Poleg tega pa se je poskrbelo, da se izdajatelji pod nobeno pretvezo ne bodo osmelili, da bi kaj pridodajali, izpuščali ali izpreminjali, kar bi neoskrunjenost in jednakomernost petja stavilo v nevarnost. Vsaka izdaja gregorianskega petja, ki je odločena v liturgično rabo se mora tedaj,

¹⁾ Prim. Gregorianische Rundschau VI. Nr. 12, str. 174.

da bode pravno dovoljena in da jo potrdi dotični Ordinarij, s to tipično izdajo najnatančneje skladati, zlasti v onih točkah, o katerih se je v gori imenovanih dekretih ali pa v onem z dné 19. februarja 1906 kaj posebnega ukrenilo.

Contrariis non obstantibus quibuscunque.

Dne 7. avgusta 1907.

S. Card. Cretoni, S. R. C. Praefectus.

† D. Panici, Archiep. Laodiceen. Secretarius.

Starim in — če treba tudi novim — novomašnikom pa še temu in onemu v album.

(Napisal Fr. Kimovec.)

Godi se mi kakor sv. Jeromnu, ko je živel v Betlehemu: „Ušesa — pravi — ti ne slišijo nobenega drugega glasu, kakor petje psalmov: Kamor se obrneš, poje poljedelec za plugom alelujo, ali se truden ženjec oddihuje pri pesni ali gornik obrezuje trto in zraven pojeva Davidove psalme.“ — Kamor greš na novo mašo, pa naj bo v mestu ali zadnji gorski vasi, zbor velik ali majhen, pevci dobri ali slabi, novomašnik cecilianec ali kaj drugega: povsod Kempfter in nič kot Kempfter.¹⁾ Samo da je bil sv. Jeromen vesel, človek pa, ki živi na Kranjskem v dobi novih maš in si je ohranil vsaj površno mero cerkvenega čuta glede glasbe, mora biti žalosten. Saj kjer hočejo kaj „boljšega“ proizvajati, se nauče Kempfterjevo mašo in novomašnik, ki si hoče za novo mašo kaj posebno primernega privoščiti, si izbere Kempfterja.²⁾ Dejstvo je, da so ravno nove maše na marsikak kor spravile to mašo in pod vplivom teh zborov se je maša utihotapila v marsikako cerkev, ki bi se sicer nje stene nikdar ne bile zgražale nad temi, svetemu kraju tako malo primernimi napevi in harmonijami.

Porečes: kaj bi se tako hudoval, kaj pa je to, če se poje samo enkrat! — Zelo dvomim. Zakaj izkušnja uči, da se ne poje samo pri novi maši, ampak ostane bolj stalno na repertoarju, kot vsaka druga: zlasti večje praznike se sramoti sv. daritev z njo in ob enem ji daje zborovodja testimonium paupertatis³⁾ v cerkvenoglasbenem čutu.

Samo na to naj opozorim, kako je prav za novo mašo ta skladba neprimerna. Novomašnik se takrat vernemu ljudstvu predstavlja, razvija takorekoč svoj program, program resnega, svetega dela za Boga in zveličanje duš. Ne vem, če se sklada ta glasba s takim programom. Zdi se, da mu je diametralno nasprotna. Seveda če se kdo hoče predstaviti ljudstvu s trivialnimi dovtipi in slabimi šalami, potem je s to mašo brez dvoma dosegel svoj namen. Saj se tudi kaj takega dogodi,⁴⁾ kar pa ne dela časti niti njemu, ki se od te strani kaže ljudstvu, niti ni v veselje njim, ki pri-

¹⁾ V mislih imam Kempfterjevo mašo v D-duru.

²⁾ Eno leto sèm se zdi, kakor da je boljše, za gotovo pa ne morem trditi.

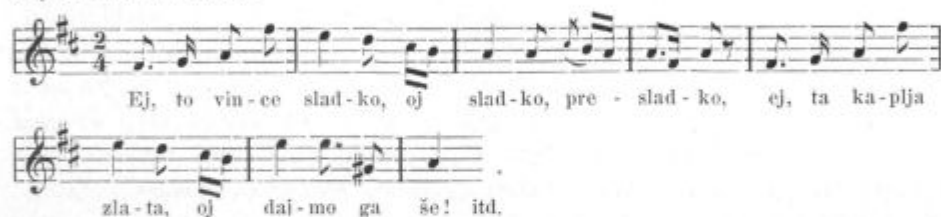
³⁾ Izpričevalo revščine.

⁴⁾ Izgledov čeprav ne navajam.

čakujejo, da bodo usta mladega duhovnika, ki je ravno izšel iz ognjene peči — da bodo njegova usta ožarjena od ljubezni božje v zavesti svojega svetega zvanja govorila kakor usta kraljevega pevca Davida: „*Eructabunt labia mea hymnum*“¹⁾ — visoko pesem, ki naj navduši vsakogar, kdor jo sliši. Na tako visoko, skoro bi dejal sveto pričakovanje — pa tak odgovor!

Ljudstvo pričakuje od novomašnika, zlasti ta slovesni dan, da pokaže resnega, zrelega moža, ki se zaveda, kako breme si je naložil. In on naj interpretira svoj nastop s tako, cerkve — posebej še nove maše — malo vredno glasbo?!

Ali naj dokazujem, da ta maša ni za cerkev? Gabi se mi razlagati te poskočne — pogosto trivialne motive. Le poglej „Kyrie“, glavno misel cele maše! Ali se ta prvi motiv ne prilega veliko bolj dobrovoljčku, ki se priguga iz krčme, kot pa pevcu, mašniku, ki stoji in mora stati v duhu pred Kalvarijo, kjer se pripravlja križ, da Bog skrivnostno umre na njem? Prašam te, kdorkoli si, ki ti ta maša tako prijetno draži uho, poglej, ali se ne prilega melodiji na ponižno skesano prošnjo: „*Kyrie eleison*“ veliko bolj sledeče besedilo:

ali pa tekst, kakršnega bi pel kak italijanski galantuomo ob luninem svitu²⁾ svoji dulcineji, brenkajoč na mandolino.

Kdo je tako drzen, da si bo upal s takimi čuvstvi stopiti pred Boga in v takem razpoloženju klicati: *Kyrie eleison*!

Porečeš: Saj ljudstvo tega ne ume! — Pa ti³⁾ umeš in tvoja dolžnost — zlasti če si duhovnik in kot tak varih in oskrbnik cerkve in tudi kora — je vedeti, kaj gre v cerkev, kaj pa ne.

Toda če ljudstvo tega ne ume, pa dobro čuti! Saj sem na lastna ušesa slišal pohvalno kritiko te maše iz preprostih ust: To je maša, ta povzdigne človeka, kar plesal bi lahko! — Beri knjižico o plesu, pa mi povej, če je glasba, ki vzbuja misli in želje po plesu, res cerkve dostojna.

Praviš: Ljudstvo hoče! — Kdo hoče, če ne ti! Kdo jo je po Kranjskem poznal dokler se ni — skoro izključno — po novih mašah razširila? Kako naj jo je potemtakem ljudstvo hotelo, saj dobro veš: *ignoti nulla cupido*.⁴⁾

Ljudstvu je všeč! — Naj bo všeč ali ne, po tem se ne praša: v cerkev ne gre! Kam pa pridemo, če naj v cerkveni umetnosti vlada izkvarjeni

¹⁾ Moja usta bodo prepevala slavošpev.

²⁾ Narodni (Maškov) napev za Preširnovo „Luna sije“ je v primeri s to mašo na ravnost pobožen.

³⁾ To velja vsem in vsakomur, ki še vedno vlačí te melodije na dan.

⁴⁾ O čemer nič ne vem, tega si ne morem želeli.

okus! Kedar sv. pismo govori o petju, vselej govori: Cantate Domino, Cantabo Domino, Confitemini Domino, Psallam Deo itd. itd., ne pa cantabo populo, ... auribus ...¹⁾ Po tem se prša, kaj je Bogu všeč, ki nam svojo voljo javlja po Cerkvi.

Dolžnost, sveta dolžnost duhovnikova, pa tudi organistova je skrbeti za to, da se služba božja vrši na kar najdostojnejši način. Dolžnost naša je skrbeti, da se tudi glede glasbe ljudstvu ublaži okus, da mu ne bo višek vse glasbe: harmonika. Treba je, da se ljudstvo vname za res lepo, sveto, cerkve in službe božje vredno — nikakor ne dolgočasno — glasbo. Ali se pa s takole skladbo ne dela na to, da v ljudeh izkvarjeni okus ostane, da se celo to, kar je že dobrega vsejano, potepta in uniči?

Saj je drugih skladb vse polno, ki so lepe, živahne in — notabene — lažje, lažje, kot pa ta. Kako je zoprno poslušati tuptam, ko se v tej maši davi nad visokim a, saj mu sicer še za g ali celo fis trda prede.

Zato pa s tem škandalom doli! Vun ž njim iz naših cerkva! Nečemo in ne sme biti, da bi bile hiše božje prostor za neslane dovtiše, kraj, kjer naj bi se sveta, pobožna čuvstva vernih src siloma vlekla v nižavo čutnega, svetnega razveseljevanja!

Nove orgle.

V Kamanju na Hrvaškem.

Dne 9. decembra 1907. l. sem bil povabljen od čast. dekanata v Kamanju, škoflje zagrebačke, da pregledam nove orgle v dekanjski župni cerkvi v Kamanju, katere je postavil g. Jan Tuček, Kutna Hora, kot op. 185.

Vabilu sem se odzval ter orgle pregledal, katere imajo en manual in stanejo 3000 K. Dispozicijo imajo sledečo:

1. Principal 8', 2. Flauta 8', 3. Oktava 4', 4. Gamba 8', 5. Salicional 8', 6. Krit 8', 7. Dolce 4', 8. Quinta 2²/₃. Pedal: 9. Subbas 16', spojka ali pedalni sklep; forte in mezzoforte.

Manual je spredaj. Intonacija je prav dobra. V pedalu bi bil potreben še vsaj eden spremen (n. pr. Violoncelo) ker subbas 16' je premočan za spremljavo petja. Zunanost je prav lična. Orgle so napravljene v splošno zadovoljnost.

G. dekanu čestitamo, ker si je postavil zopet nov spomenik v novi dekanjski cerkvi ter mu želimo, da bi mnogo let poslušal lepe glasove novih orgel.

Metlika, 10. januarja 1908.

Alojzij Mihelčič, organist.

Dopisi.

Ljubljana, meseca januarja 1908. — Petnajststoletnica sv. Janeza Zlatousta se je obhajala v ljubljanskem semenišču ravno na njegov praznik, 27. januarja, na povsem dostojen način. Tu ne bomo opisovali vsega obširnega programa, ne umetne ode, ki jo je v latinskem jeziku zložil semeniščnik, ne štirih izbornih govorov, ki so nam od raznih strani opisovali življenje in delovanje sv. J. Zlatousta; omeniti hočemo le to, kar utegne zanimati bravce glasbenega lista.

Na programu sta bili dve čisto glasbeni točki, namreč glasbena slika „Sen“ za tamburaše, in J. Haydnov „Menuetto iz simfonije D-dur št. 2.“ za harmonij in klavir, ki sta ga v

¹⁾ Pojte Gospodu, prepeval bom Gospodu, slavite Gospoda, Bogu bom pel hvalo itd., ne pa, pel bom ljudstvu ... da bo ušesom prijetno.

občno zadovoljnost proizvajala gg. bogoslovca A. Bukovič in Fr. Zabret. Poleg tega se je proizvajalo pet pevskih točk. Da pri tem slavja tudi pevski zbor ni smel zaostati, je tembolj umevno, ako pomislimo, da je bil sv. J. Zlatoust sam poseben pospeševatelj cerkvenega petja. Med možmi, ki so si pridobili zaslug na polju cerkvene glasbe, navaja P. Kornmüller v svojem „Lexikon der kirchlichen Tonkunst“ tudi sv. J. Zlatousta. Storil je veliko za povzdigo cerkvenega petja pri službi božji in v svojih govorih je večkrat grajal napake v tem oziru. Nekateri menijo celo, da je bil sv. J. Zlatoust gledé cerkvenega petja Carigradu nekaj podobnega, kar je bil sv. Ambrož Milani.

Prva pevska točka, katera je kaj primerno proslavljala svetnika, je bila J. Quadflegova skladba „Justus ut palma“, pisana v dvoglasnem stavku s spremljevanjem. To je sicer kratka, a zelo efektivna skladba slovesnega značaja; zlasti bas nastopa na nekaterih mestih kot mogočna pozavna, ki razglasa sveto slavo „pravičnega“.

Kot svojo glavno nalogo pa je smatral pevski zbor pravilno proizvajanje treh koralnih točk, ki so se pri tej slavnosti pele prvič na Kranjskem. Ker je ta jubilej enakega pomena za vzhodno in zapadno cerkev, hoteli so gg. bogoslovci pri tej priliki proizvajati strogo cerkveno petje, vzhodne in zapadne cerkve. Kot zastopnica poslednje je bila izbrana stara, a pri nas še nepoznana, koralna sekvencija „Ave mundi spes Maria“, katero je bilo treba seveda transponirati in ji na novo prirediti spremljevanje. Odlikuje se ta sekvencija po lepem besedilu in še lepši melodiji, ki se proti sredi skladbe povzpeva vedno višje, a se ob koncu zopet mirno povrne v prvotno nižavo.

Težje je bilo dobiti koralne speve vzhodne cerkve. Da so jih gg. bogoslovci vendarle dobili, gre v prvi vrsti zasluga g. semenškemu prefektu dr. Grivicu, kateri je sam dopisoval v Rim in od tamkaj izposloval grški himen ter pojasnilo gledé cerkvenoslovanskega koralala.

Grški koralni himen na čast sv. J. Zlatousta „Tōn hrysēlaton sālpinga“ je priredil za štiriglasni moški zbor nalašč za to slavnost g. P. Gaisser, rektor grškega kolegija v Rimu. Ta himen je poln lepih epitetov na sv. J. Zlatousta, kakršni so mogoči pač le v klasičnem grškem jeziku. Melodija je prikupljiva; harmonizacija zdi se tu pa tam nekoliko trda, to pa zaradi tega, ker je g. prireditelj hotel ohraniti značaj četrtega grškega tona. Himen se je skončal z enoglasnim grškim koralom „Ho monogenēs Hyōs“ brez spremljevanja. Videlo se je pri tem, da je grški jezik s svojimi krepkimi poudarki kaj primeren za živahno koralno petje, kakršno navduši pevce in poslušavce.

Cerkvenoslovanski koral „Veličaj duše moja“ pa je bil prirejen po neki ruski koralni knjigi. Slovani pojó sicer svoj koral vedno brez spremljevanja; toda za to izvenredno priliko zdelo se je umestno, prirediti tudi spremljevanje, kar je vtisk petja le povzdignilo. Glavni del tega veličastnega koralala se nanaša na Mater božjo. Sploh je med slovanskimi koralali skoro težko najti kak spev, ki bi se ne spominjal tudi „Bogorodice“, kar brez dvoma pričuje veliko ljubezen Slovanov do Matere božje. Zadnji odstavki pa povečujejo sv. J. Zlatousta, „presvêtlago svêtiljnika“, „ukrasivšago Hristovu cerkev“.

In na to sv. Cerkev, katere posebna dika je sv. J. Zlatoust, nanašala se je zadnja točka v programu: „Cerkev Kristusova“, ki jo je uglasbil I. Modlmayr za enoglasen zbor, kvartet in klavir. To je slovesna, impozantna skladba, ki naredi na poslušavca mogočen vtisk. Pred leti so jo proizvajali v stolnici pri Leonovi slavnosti; od tedaj nam je ostala v najboljšem spominu. Sicer je namenjena za slovesnosti izven cerkve, ker je spremljevanje prirejeno za klavir.

Tako torej so bile posamezne pevske točke v lepi zvezi med seboj. Čast gospodom bogoslovcem, ki so se potrudili, da so te točke tudi dobro izvršili! S svojo vstrajnostjo in požrtvovalnostjo so dosegli lepih uspehov pri tej jubilejni slavnosti.

—a—.

Sv. Marjeta poleg Rimskih tople, 7. januarja 1908. — Dovolite mi, g. urednik, da se tudi iz naše tako prijazne dolinice enkrat v Vašem cenjenem listu oglasim.

Odkar sem nastopil službo v tej župniji bo preteklo kmalu šest let. Kakšno cerkveno petje sem našel, ne bom poročal. Rečem samo to, da je bilo zanemarjeno, da se Bogu usmili. Vse je bilo po starem kopitu. Na dnevnem redu je bil le slavni skladatelj Stolzer in pa še nekaj njemu podobnih je bilo v rabi. Imel sem še nekoliko časa stare pevke, toda kmalu so se mi skujale, ker sem zahteval večkrat pevske vaje, kar jim pa ni bilo všeč in kmalu

sem ostal sam na koru. Bilo ni druge pomoči, nego da sem vzel šolsko mladino v roke in par večjih fantov. Začeli smo drugače. Vsak dan po šoli smo imeli eno uro vaje z notami, pozneje lahke narodne pesmice in s tem sem došel po štirih mesecih, da smo peli prvokrat latinsko mašo „Missa in h. Sac. Rosarii“ (Ign. Hladnik). Vloge sem popeval koralno in sedaj smem biti ponosen na svoj pevski zbor. Pojemo večinoma po predpisih n. pr. o Božiču o polnoči „Erste Sonntagsmesse op. 15“, „Offertorium“ Ig. Hladnik, op. 29, druge vloge koralno. Po maši „Sveta noč“ (Foerster). Zjutraj božične pesmi od Hladnika, p. Ang. Hribarja, Zupana in dr. znanih skladateljev. Pri veliki maši „Festmesse op. 105.“ Priloge od raznih skladateljev. Na Štefanovo „Missa in honorem Sac. Rosarii“, Ign. Hladnik. Priloge od raznih skladateljev. Novo leto „Missa in hon. Beatae M. V.“ a Joanne Pogačnik. Priloge razne. Praznik sv. Treh kraljev „Missa in h. St. Caeciliae“ op. 15, Aut. Foerster. Priloge razne. Pri neslovesnih mašah rabimo pesmi domačih skladateljev, posebno nam služijo Hladnikove, Hribarjeve, p. H. Sattnerjeve, Pogačnikove in dr. Pri črnih mašah pojem koralno iz „Cantica sacra“.

Pevski zbor šteje 5 sopranov, 4 alte, 2 tenorja in 4 base; posebno ob praznikih, ko so dijaki doma, nam zbor pomnožijo. Čast pa g. juristu Emilu Gaberju, ki strogo pazi pri dirigiranju na pravilno proizvajanje. Tuintam se čuje tudi moški zbor v cerkvi. Petja nočem kritikovati, rečem le to, kar so mi drugi zatrjevali, da se vse prav lepo proizvaja in napreduje. Tudi narodnih pesmic znamo veliko in marsikdaj katero spretno zapojemo. Omeniti moram g. župnika, kateremu je petje jako priljubljeno in nas v vsakem oziru gmotno podpira. Toliko za sedaj, drugič ako smem, še več; imam še marsikaj na vesti. (Nas bode veselilo. Ured.)

Iz Djakova v začetku januarja 1908. — Cenjenim čitateljem so moja poročila še v spominu, vsaj nekoliko. Poročal sem že o narodnem in cerkvenem petju. Da sem do sedaj bil pristranski, mi verujte in bi bil po nekod malo bolj živo opisal, a mislil sem, da se le vendar **hoče** na bolje obrniti, poboljšati; a motil sem se.

Program petja v naši katedrali o prošlih božičnih praznikih me takorekoč sili, da Vam jasno ta program pokažem, da boste doznali, kako se pri nas držimo liturgičnega pravila, četudi sem sam izvršujoč član kora. Ne mislim pa s tem nikomur škodovati ali žaliti, ampak iz srea rad bi dobri stvari pomogel do uspeha, ako bi bilo v moji moči. — Poje se vsak dan samo pri konventualnih mašah ob 9. uri. Potem naj bi bil praznik velik ali mal, to je vse jedno, le ob nedeljah in praznikih popoldne ob 3 so slovesne večernice, o kojih sem Vam že svojedobno poročal.

Preidem tedaj na program. Na Sveti dan se je pela velika pontifikalna sv. maša z mitro. Petje je bilo po temle redu:

Introitus in Kyrie: „Veselite Ti navješčujem“, 3 kitice brez orgel.

Slava: Par akordov //, potem 2 kitice brez orgel: „Radujte se narodi“.

Graduale: Preludiranje z raznimi spremeni.

Credo latinski: „Missa brevis“ F. J. Skuhersky, op. 47. z orglami.

Ofertorij: „Oj danas svanu božji dan“ od Iv. Nep. Hummela, koja je čisto po uzorec našega pokojnega Riharja in ima spremljavo naslednjo:

Dalje za sopranom ravno isto tenor in bas ponavlja. Ima tudi dosti trilerjev in raznih mediger, prav kakor za cirkus. Ne rečem, da ni bila nekdanj lepa pesem, ali za sedanji čas ni več. Saj smo vendar v dvajsetem stoletju.

Sanctus: „Slava Bogu na visini“ z orglami.

Benedictus: „Istom počeh“ brez orgel.

Agnus in Com.: „O Betlehem“, ženski čerec z orglami. Ta pesem ima tudi razne medigre, ne ravno cerkvene.

Na dan Sv. Štefana je bilo prav po tem sporedu, le da ni bilo latinskega Credo in pesme so bile malo drugače razvrščene, n. pr. katera se je na božični dan pela za Introitus, se je na Štefan dan pela za Credo itd. Vse te pesmi so narodne popevke, koje zna vsak šolarček.

Po tem redu ostane petje za nedelje in praznike do Sv. treh Kraljev, t. j. da se zmeraj pojejo hrvatske narodne božične pesme. Od tega časa prestane božični čas in se zopet nastavi po skrajšanem besedilu Gloria in Credo latinsko. Kaj ne, gospod urednik, da se v Vaši ljubljanski stolnici kaj takega ne sliši? (Nikdar ne. Ured.) Naj še nekaj pripomnim in sicer tole: Vprašal sem nekoč našega vodjo, zakaj se Gloria in Credo ne pojeta cela, ker ni dopuščeno izpuščati besedila, pa mi je odgovoril: „Prečastna gospoda ne može tak dugo čekati, da se cielo izpjeva.“ A tako! Zakaj se pa potem o božičnem času lahko počaka, ko se za Glorio in Credo po tri kitice izpojejo in to traja dalje kot latinski Gloria in Credo.

Bilo bi treba na našem obzoru nove zvezde, za koje bi se obračali v prvi vrsti svečeniki, kot glavni faktorji za cerkveno glasbo. Od teh bi potem ljudstvo dobilo vsaj „pojem“, kakšna mora biti prava liturgična cerkvena glasba. S tem bi bil položen temelj, na kojega bi se počelo staviti in pripravljati pot za nekaj — novega.

V zadnji številki Cerkenega Glasbenika l. 1907. se je g. dopisnik iz Mostara minogrede dotaknil moje malenkosti z opombo, da do tam še ni seglo moje pero. Naj bude gospod dopisnik uverjen, da ko bi kaj pomagalo, bi se bilo to že davno zgodilo, ker so mi vse razmere dobro poznate po Dalmaciji in Istri. Čim nižje od Zagreba proti Balkanu, tem slabše je. Zakaj tedaj „bob v steno“? Obširnejše pa bude nam gotovo še poročal mostarski dopisnik o tamkajšnjih razmerah, kar bude vse čitatelje zanimalo.

Vrlo pa pozdravljamo novo, za vse hrvatske pokrajine osnovano „Cecilijino društvo“ v Zagrebu. Le žal, da se ni že prej rodilo, da bi že zdaj moglo gledati svoj sad. Skrajni čas je, da se obrne na bolje. Ako ne bude uspeha sedaj, bude i kasneje težko.

Studenčan.

Oglasnik.

Msgr. Fr. Waleczynski op. 85. Quinze (15) pièces pour orgue ou harmonium. Nekaj posebnega — triglasne lahke, melodiozne predigre za razne slučaje pri službi božji: prélude, offertoire, antienne, élévation, prière, communion, pastorale i. t. d., kakor imenujejo na Francoskem podobne skladbe. Le-ta zvezek je namreč izdan v „Arras 22 rue Jeanne d'Arc Procure générale de musique religieuse“ (najbolje preskrbi msgr. skladatelj, kanonik v Tarnówu v Galiciji — cena 2 franka ali okoli 2 K). Prednost pred drugimi predigrami je tukaj ta, da se dajo skladbice jako ugodno izvajati na dveh manualih, v levi roki nadomestuje register 16' lahko pedal.

Istega skladatelja op. 86. Dix (10) pièces faciles „na francoske narodne pesmi“ (cena 1 Fr. 25 c. ali okoli 1 K 25 h). Aranžma je isti kakor pri prejšnjem delu, skladbice so jako zanimive, in se brez pomisleka lahko igrajo v cerkvi, izvzemši pri nas v Avstriji št. 7., ker na ta napev pojo Čehi „Kočka leze“ in Slovenci „Svetega Miklavža cerkvice“.

Jako plodoviti gospod skladatelj, kanonik in stolni kapelnik v Tarnówu, je izdal še veliko število lahkotnih triglasnih latinskih motetov in poljskih cerkvenih pesem.

Današnjemu listu je pridejana 2. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.